

Zwarte els

Latijn: *Alnus glutinosa*

Frans: *aulne glutineux; aulne noir; aulne poisson*

Engels: *alder; common alder; black alder; European alder*

Afbeeldingen

Vlaanderen
verbeelding werkt

Waar

- Zwarte els kan goed tegen natte standplaatsen, maar niet tegen verharding. Daarom vinden we deze boom het gemakkelijkst bij broekbossen en langs beken.
- Het is een lichtboomsoort.

Bestuiving

- Bestuiving gebeurt door de wind.

Nut

- De vruchten zijn eivormige elzenproppen. Deze blijven 's winters aan de boom hangen en zijn eetbaar voor dieren.
- In de winter vormen de zaden een belangrijke voedselbron voor kleine vinkachtigen zoals de sijs en de putter.
- Van de gedroogde schors maakt men thee. Let op: als de schors niet droog is, moet je ervan braken. Je neemt 10 tot 20 gram voor een liter thee. Naargelang de nood, moet je hem anders gebruiken:
 - als gorgeldrank voor mondziekten.
 - als middel om de huid te wassen bij huidziekten en -wonden
 - als drank tegen koorts, keelpijn en -ontstekingen, amandelontsteking, diarree en zelfs inwendige bloedingen
- Vandaag gebruiken fytotherapeuten zwarte els nog altijd om deze kwalen mee te bestrijden.

Ideeën en tips

- Je kan els stekken. Er bestaat stekpoeder, dat kun je toevoegen aan een emmer water waar je de elzenstekken in steekt. Schraap wel eerst wat krassen in de schors om stukjes bast vrij te krijgen. Zodra er wortels ontstaan kan het de grond in.

Cultuur

Vlaanderen
verbeelding werkt

- In de renaissance raadde men zwarte els aan bij tandpijn, tandvleesbloedingen, mondslijmvliesontsteking, aften en keelpijn.
- Het hout kleurt na het kappen oranje-rood. Daardoor lijkt het alsof er bloed uit de boom komt. Hierdoor ontstond het bijgeloof dat de boom een kwade geest herbergde: de Erlikönig (elzenkoning) uit een oude Duitse legende.

Bronnen:

- Hecker, Katrien. Bomen. ANWB Basis Natuurgidsen. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen 2022.
- Spohn, Margot & Roland. Welke boom is dat? Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen 2019.
- <https://bomenwijzer.be/boom/3>
- <https://www.ecopedia.be/boom/zwarte-els>
- https://nl.wikipedia.org/wiki/Zwarte_els
- <https://www.geologievannederland.nl/fossielen/planten/zwarte-els#head5>
- [https://mens-en-gezondheid.infonu.nl/natuurgeneeswijze/119796-de-geneeskracht-van-zwarte-els.html#medicinale-geschiedenis-zwarte-els:](https://mens-en-gezondheid.infonu.nl/natuurgeneeswijze/119796-de-geneeskracht-van-zwarte-els.html#medicinale-geschiedenis-zwarte-els)
- <https://bijvoettegemoet.com/geneeskracht-zwarte-els/>
- <https://de.wikipedia.org/wiki/Schwarz-Erle>
- <https://www.ecologieforum.eu/viewtopic.php?t=7861>